

Rashonden in grootmoeders tijd...

Ierse Setter

Kamp. 'Beula of Gadeland'

Het duikt onverwacht op: een stapeltje negatieven in een doosje met de jaartallen 1938 en 1941.

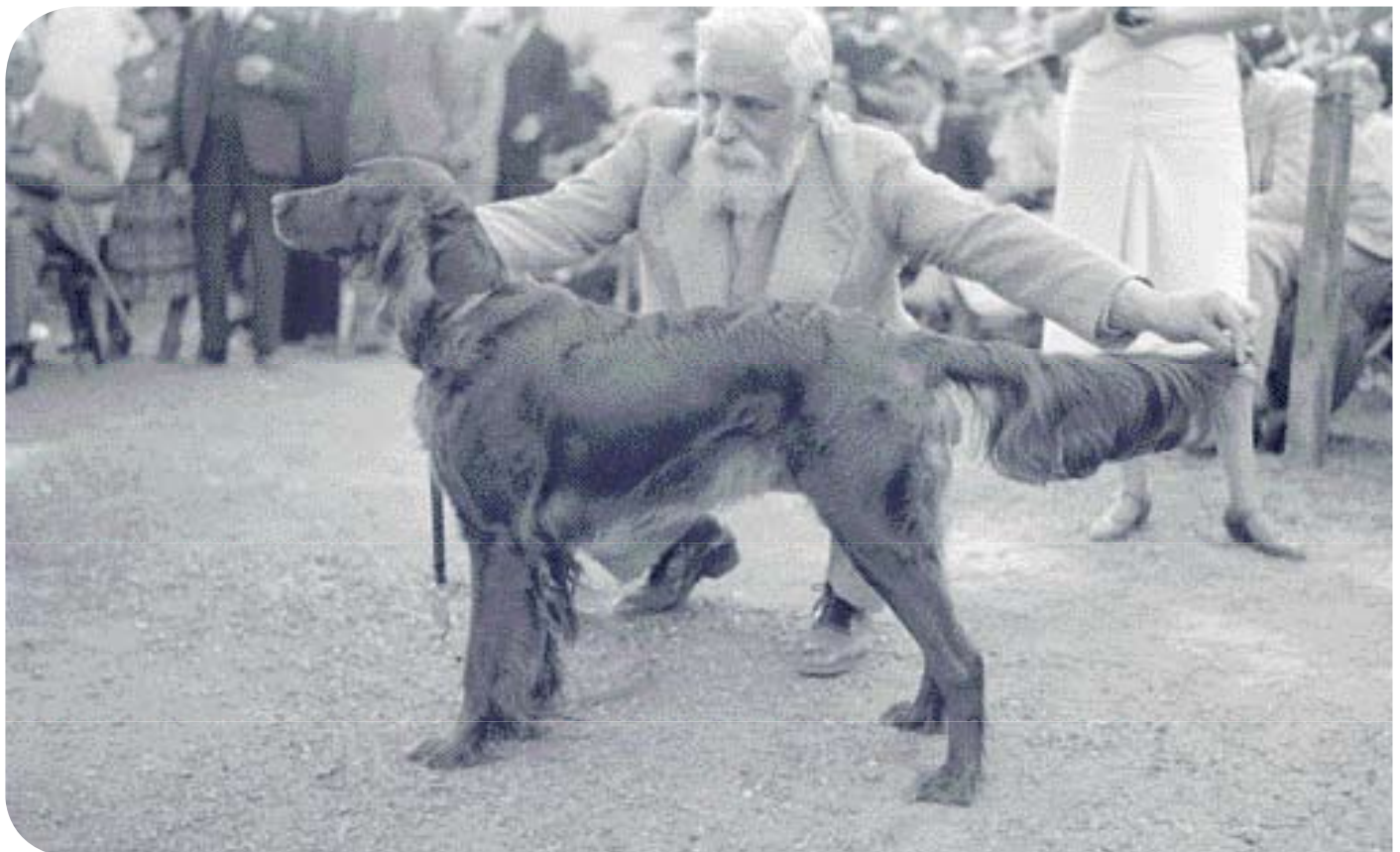
De fotograaf die de zwart-wit kiekjes van honden op een tentoonstelling maakt is Arthur Weisz. Hij is in 1903 in Berlijn geboren, vestigt zich 1932 in Voorthuizen en vertrekt na 1946 naar Brazilië...

Wat zien we?

Een rode Ierse Setter, voorgebracht door een gedistingeerd heer in driedelig zomerkostuum, die is voorzien van mooi grijs of wit haar

en een volle snorbaard, geknipt in het 'Kaiser Wilhelm model'. Dat de foto in het voorjaar of in de zomer is gemaakt, zien we ook aan de dame in de lichte rok, die open schoenen

draagt. Bij de toeschouwers staan meer heren in driedelig kostuum en één zittende dame heeft haar zomerhoedje jolig een tikje scheef op gezet. De fotograaf heeft zijn camera

• Kamp. Beula of Gadeland, gekiekt door amateur-fotograaf Arthur Weisz in 1938 of 1941.

scherp gesteld op de hond en de handler, waarmee de achtergrond wazig wordt. En daarmee hebben we nu, zo'n zeventig jaar na dato, een prachtige foto uit grootmoeders tijd: een Ierse Setter op een buitententoonstelling. We weten nog steeds niet waar en wanneer. Wat we wel weten, is het catalogusnummer van de hond: 100.

Wie zien we?

Dankzij een aantekening bij het negatief, is bekend dat het om de teef Kamp. Beula of Gadeland, Winster 1941 gaat. En daarmee kunnen we verder 'rechercheren', want zij wordt 29 maart 1933 in Engeland geboren uit de combinatie Rheola Benedict x Ch. Gadeland Neula of Boyne in de 'of Gadeland' kennel van Mrs E.M. Baker in Watford (Hertfordshire). In het boekje 'The Wendover Story' is te lezen dat Beula's moeder, Gadeland Neula of Boyne, de hoeksteen van de 'of Gadeland' kennel vormt. De eigenaresse, Mrs Baker, wordt omschreven als 'a character', bij wie aan de Parkside Drive in Watford '... het dekken van bezoekende teven altijd plaatsvond in een prachtig ingerichte lounge, waarin meubels stonden en een grote piano, waarop de vele gewonnen bekens en trofeeën waren uitgesteld.'

Even voor Beula's komst naar Nederland importeert haar nieuwe eigenaar ook een reu uit Engeland, Nutbrown Showman, hoogstwaarschijnlijk als partner voor één van zijn teven. Deze reu behaalt de Nederlandse kampioenstitel, maar blijkt geen nageslacht te kunnen verwekken. En wellicht daarom wordt Beula in 1936 geïmporteerd, drachtig van Ch. Grellan of Matsonhouse (Sh. Ch. Shaun of Matsonhouse x Corbie). Net als Beula, heeft Grellan (geboren 1931) een flinke

Kampioene BEULA OF GADELAND
 Winster 1941, N.H.S.B. 53850, geb.: 29 Maart 1933.
 Fokster: Mrs. E. M. Baker, Engeland. Eig. M. J. G. Pott, Den Haag.

Vader: Rheola Benedict K.C.S.B. 819 N.N.	Rheola Bryn K.C.S.B. 425 G.G.	Don Sancho K.C.S.B. 681 B.B.	Rheola Muro Babs of Menevia
	Rheola Mallie	Rheola Didona	Rheola Mikado Rheola Dido
Moeder: Ch. Gadeland Neula of Boyne K.C.S.B. 915 J.J.	Ch. Mike of Boyne K.C.S.B. 898 F.F.	Prince Plastine	Ch. Stewartstown Chieftain Old China
	Florrie of Boyne K.C.S.B. 1889 F.F.	Rheola Bertha	Carrigbeg Rheola Geiha
		Demon of Boyne	Ch. Grugagh Maureen from the Kingdom
		Malva of Boyne	Phil Norah
		Ch. Terry of Boyne	Ch. Brian of Boyne Young Norah of Boyne
		Ch. Ravenhill Sally	Red Phil Ravenhill Molly

• Afstamming van Kamp. Beula of Gadeland.

• Drie Settervariëteiten op een afbeelding uit 'Cynographia Britannica' (1799-1805) van Sydenham Edwards. De Ierse Setter, met een witte bles, staat in het midden.

dosis Rheola bloed in de aderen en dat is in de jaren dertig een populaire afstamming. De 'Rheola' kennel van Mrs Ingle Beppler is in de geschiedenis van de Ierse Setter immers een begrip. Mrs Baker is met haar 'of Gadeland' fokkerij actief vanaf het begin van de jaren twintig tot circa 1937.

De rasstandaard zegt dat de algemene verschijning van een Ierse Setter 'racy and athletic' moet zijn. Beula echter maakt een wat 'gewone' indruk en is zeker niet 'racy'. Wordt deze foto in 1938 gemaakt, dan is zij hier vijf jaar oud. Is het 1941, het jaar waarin Beula de Winnertitel behaalt, dan zou ze op deze foto acht jaar oud zijn. Wie het weet, mag het zeggen...

Eigenaar van Beula

Met zo'n bekende afstamming is het niet al te moeilijk om de eigenaar van Beula te vinden: de heer M.J.G. Pott, wonend in de Sweelinckstraat 94 in Den Haag. Is hij de man met de karakteristieke snorbaard? We weten niet veel meer van hem dan dat hij fokt onder de kennelnaam 'Reddish-brown' en dat het nest van Beula en Grellan, dat wordt geboren op 10 juni 1937, 5 reuen (Reddishbrown Gunther, Romeo, Wotan, Siegfried en Don Juan) en 4 teven (Reddish-brown Tosca, Julia, Aida en Daisy) telt. Uit de namen van de pups zou je kunnen afleiden dat de heer Pott een echte operaliefhebber is.

In Beula's nest zitten maar liefst drie Nederlands Kampioenen: Gunther, Romeo W'1941, W'1942, en Julia. Na de geboorte van haar nest behaalt Beula in 1938 de definitieve kampioenstitel en in 1941, tegelijk met haar zoon Gunther, de Winnertitel.

Deze Gunther levert een succesvolle bijdrage aan de bekende 'O'Cantrim' kennel van mejuffrouw G.M.S. Pols in Hilversum. En daarmee is Beula

• *Beula of Gadeland gefotografeerd door de bekende hondenfotograaf Thomas Fall vóór haar vertrek naar Nederland in 1936.*

ook de grootmoeder van Kamp. O'Cantrim Marsh Marygold, W'1942, W'1943 en Kamp. O'Cantrim Dark Denny, beide geboren in 1940.

De Ierse Setter toen en nu

Volgens G.J. Verwey in zijn boekje 'Setters en Pointers' (1949) begint de geschiedenis van de Ierse Setter in Nederland in 1885. Het ras heeft dan in Ierland en Engeland al een historie van ruim honderd jaar achter zich. Dat wil zeggen, een historie van min of meer gescheiden ontwikkeling. Settertypen op zich zijn veel ouder. De vier Setter variëteiten – de rode Ier, de wit-rode Ier, de Engelse Setter en de Gordon Setter – danken hun bestaan aan de oude 'setting spaniels'. Dat zijn spaniels die zich drukken als wild wordt gesignaleerd, zodat de jager een net over de buit, bijvoorbeeld vogels, kan gooien. Vaak denkt men dat de jachtspaniels uit de setters zijn voortgekomen, maar de ontwikkeling is andersom: de oude landspaniels zijn de vroege voorouders van de setters.

In de jaren 1799-1805 publiceert Sydenham Edwards in Engeland zijn 'Cynographia Britannica', waarin sublieme gravures staan van tientallen hondensrassen. Ook de drie setter variëteiten zijn present: Ierse Setter

• *Ierse Setter uit de kennel 'Dubliner' op een buitententoonstelling in Zweden, meer dan zeventig jaar later. (Fotograaf onbekend).*

(met een witte bles), Engelse Setter en Gordon Setter.

Een witte bles of een wit-rode vacht, in de achttiende eeuw heel gewoon, leidt in de negentiende eeuw in Ierland en Engeland tot tegenstellingen. Sommige fokkers zien wit in de vacht als een oud teken van zuiverheid en beweren dat de wit-rode Ieren beter zijn bij de jacht. Anderen prefereren de énkleurige en bestempelen die tot de échte Ierse Setter. Aan het einde van de negentiende eeuw verschijnen er meer wit-rode dan rode Ierse Setters op de tentoonstellingen, terwijl nu vaststaat dat de wit-rode Setters ook de oudste papieren hebben.

Echter, de rode Ierse Setter wint uiteindelijk de populariteitswedloop en rond 1885 wordt de wit-rode zelfs als niet meer rasecht beschouwd. Uitsterven dreigt, en pas vanaf de tweede helft van de vorige eeuw komt er weer belangstelling voor de wit-rode Ier, nu een apart ras. Een klein wit vlekje op de borst of aan de voeten bij een rode Ier is een herinnering aan de tijd dat beide types nog niet echt gescheiden werden gefokt. Al in 1882 wordt in Engeland de Irish Red Setter Club opgericht en die geeft in 1886 een rasstandaard uit.

Namen die niet mogen ontbreken bij de vroege geschiedenis van de rode Ier

• De Ierse Setter anno nu. Ook deze hond heeft een kleine hoeveelheid witte haren op de borst. (Fotograaf onbekend).

zijn Reverend R. O'Callaghan, een predikant in Suffolk, en Mrs Ingle Bepeler van de 'Rheola' kennel. Zij keurt in 1904 in Nederland en is zo onder de indruk van de kwaliteit, dat ze in 1905 een Nederlandse reu uit de Callaghan lijn in Engeland importeert.

De Ierse Setter in Nederland

Op de Cynophilia tentoonstelling in 1892 verschijnen al 28 Ieren, en in 1902 zijn dat er al 47. De kennels 'Rhienderstein' en 'van Heinriado' zijn dan de bekendste. In de jaren twintig en dertig is importeren populair en vooral honden met 'O'Callaghan', 'Rheola' en 'Hartsbourne' bloed versterken het ras. Na de Tweede Wereldoorlog zijn het

vooral de kennels 'O'Cantrim' (Pols), 'Polyandries' (Hoegen Dijkhof), 'of Sutherland' (Verwey), 'O'Cuchulain' (Hesterman) en 'Goldwyn' (van der Sijde) die het beeld in de showring bepalen.

Halverwege de twintigste eeuw komen de kennels 'van Wolmerum' (van Gemert), 'van de Westerhuy' (Duynkerke) en 'of the Hunters Home' (Roks) in beeld. Ook zij halen nieuwe bloedlijnen naar Nederland, onder andere 'Cornevon' en 'Wendover'. In de recente geschiedenis zijn het de kennels 'van Huize Comtessa' (Köster-Schouten), 'van het Adelaarsvaren' (Silvius-Lemstra), 'Vicary's' (Hill-Decoster) en 'van de Grasbroekerhof' (Cobbenhaegen)

die thans het ras beeld bepalen.

In Nederland worden de belangen van het ras behartigd door de Ierse Setter Club (www.iersesetterclub.nl), opgericht in 1915.

In België door de Irish Setter Club (www.irishsetterclub.be). Deze club dateert van 1973 en is opgericht door Piet Jacobs, eigenaar van de bekende 'Lowfield' kennel. ◀

WIE?

Wie herkent de locatie en weet de datum van deze clubmatch of tentoonstelling? Geef uw suggesties door aan: horter@tiscali.nl